

بیست سال پیش در شرف ورشکستگی، اکنون نخستین شرکت تریلیون دلاری آمریکا - دیجیاتو

شایان ضیایی | جمعه، ۱۲ مرداد ۱۳۹۷

در سال 1997، اپل به مخمصه افتاده بود. شرکتی که قرار بود بعداً به بازیگر اصلی سیلیکون ولی تبدیل شود، توسط مایکروسافت و شرکای بسیاری در بازار کامپیوترهای شخصی، تحت فشار قرار داشت. همان اواخر، یک سوم از نیروی کاری اش را تعدیل کرده بود و آنطور که استیو جابز، موسس اپل بعداً فاش کرد، تنها 90 روز تا ورشکستگی فاصله داشت.

روز گذشته، اپل به [نخستین شرکت سهام عام آمریکایی تبدیل شد که ارزشی بیشتر از 1 تریلیون دلار دارد](#)؛ وقتی که ارزش هر سهم با رشدی 3 درصدی، به 207.39 دلار رسید. این موفقیت تنها دو روز بعد از زمانی کسب شد که اپل از [گزارش مالی موفقیت آمیز و به مراتب بهتر از انتظارات خود](#) پرده برداشت.

عروج اپل از شرف ورشکستگی تا تبدیل شدن به ارزشمندترین کمپانی عمومی جهان، یک حماسه تجاری است؛ حماسه ای که به کمک ابداعات پی در پی، موفقیت آنی مجموعه ای از محصولات و ساخت زنجیره ای پیچیده و جهانی از تامین کنندگان که با وجود تولید انبوه دیوایس های پیشرو، هزینه های تولید را پایین نگه می دارند رقم خورده است.

این عروج، به مرور زمان مباحثات زیادی به راه انداخته و عامل شکل گیری تراژدی ها و چالش های فراوان نیز بوده. به عنوان مثال استفاده سلطه جویانه اپل از تولیدکنندگان چینی، این نقد را به همراه داشته که اپل در حال سو استفاده از کارگرانی است که حقوق بسیار کمی دریافت می کنند و همچنین، مشاغلی که می توانست به کارگران آمریکایی تعلق داشته باشد را از آنها ربوده است. ساکنین کوپرتینو با سوالات زیادی درباره چگونگی رشد متداوم خود روبرو هستند.

و استیو جابز، که به خاطر معرفی پر حرارت محصولات جدید و سختگیری های ترسناک در روش های مدیریتی خود مشهور است، هنگامی که در سال 2011 جان به جان آفرین تسلیم کرد، سرشناس ترین شخصیت صنعت تکنولوژی بود. او در سن 56 سالگی و پس از نبردی نسبتاً طولانی با سرطان پانکراس درگذشت.

آویه تاوانین، مدیر پیشین واحد نرم افزار اپل که در سال 1997 به این کمپانی پیوست می گوید:

کسی می توانست چنین چیزی را در آن زمان تصور کند؟ ما امیدوار بودیم که بتوانیم کمپانی بسیار موفق و بسیار ارزشمندی داشته باشیم، اما آیا فکر می کردیم به نقطه ای که امروز رسیده برسند؟ معلوم است که خیر. و استیو هم چنین چیزی را پیش بینی نمی کرد.

اپل در سال 1976 تاسیس شد و ماموریتش، ساخت کامپیوترهایی ارزان، کوچک و ساده بود که می توانستند به محصولاتی برای بازار عموم تبدیل شوند؛ آن هم در دورانی که کامپیوترها، ماشین هایی زمخت و عمدتاً صنعتی بودند. تا دهه 1980، اپل یکی از شناخته شده ترین برندهای جهان بود.

اما در سال 1985، جابز از هیئت مدیره اپل اخراج شد. طی سال های بعد از آن، اپل در بازار کامپیوترهای شخصی - که خود به ابداع آن کمک کرده بود- شرایط وخیمی داشت و تصمیماتی اشتباه می گرفت. اپل به خاطر نبود ایده های تازه، عرضه محصولات شکست خورده و نابسامانی های مدیریتی، راه خود را گم کرده بود.

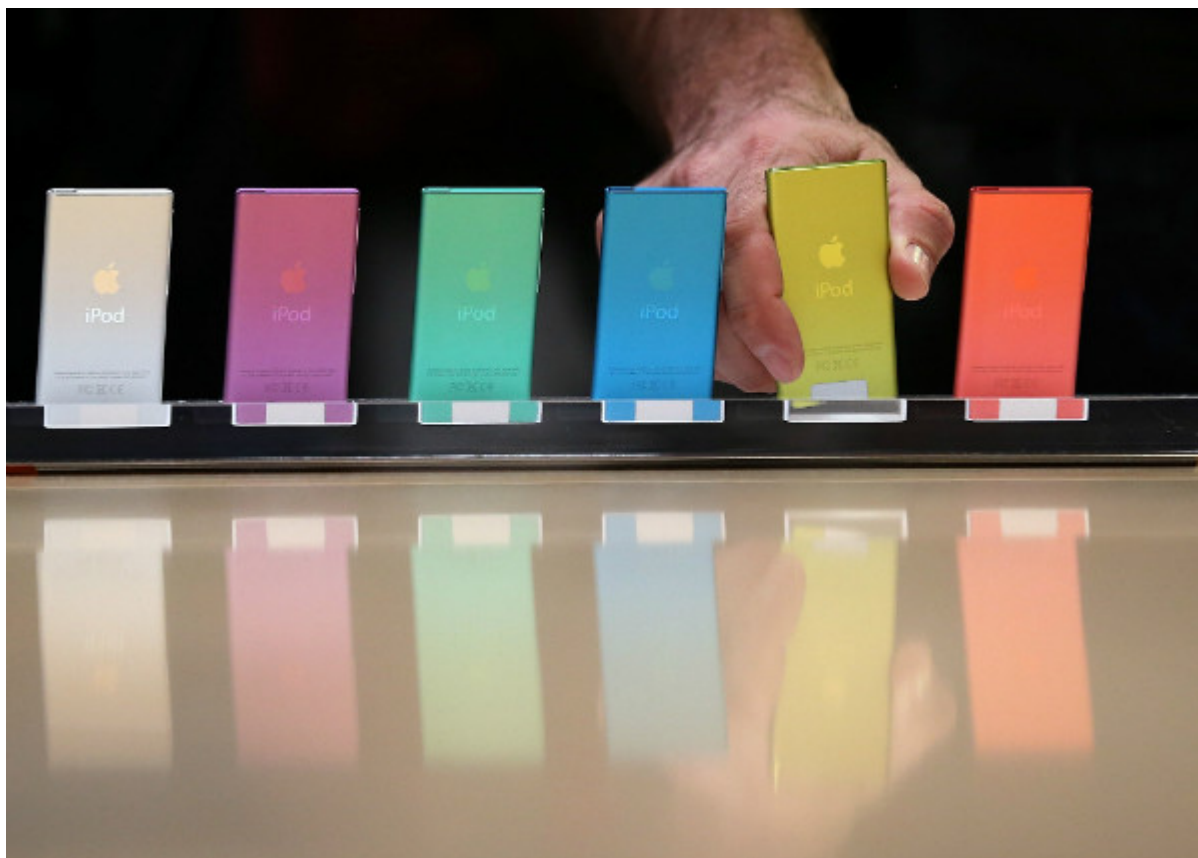

فرد اندرسون، مدیر ارشد مالی پیشین اپل می گوید مدت کوتاهی بعد از پیوستن اش به کمپانی در سال 1996، اوراق قرضه ای به ارزش 661 میلیون دلار تدارک دید تا به کمک آنها، کشتی اپل را از واژگونی نجات دهد. «تا زمانی که شروع به بررسی عمیق [امور مالی] نکردم، وخامت اوضاع برایم روشن نبود.»

تا پایان همان سال، اپل 867 میلیون دلار از دست داده بود و مجموع ارزش سهام اش به 3 میلیارد دلار نمی رسید. کمپانی رنجور کوپرتینو، تصمیم به قمار گرفت و شرکت Next را به قیمت 400 میلیون دلار خرید؛ شرکتی که توسط استیو جابز هدایت می شد. استیو جابز، کسی که هنوز نامش به برند اپل گره خورده بود، به شرکتی که خود تاسیس کرد باز می گشت.

او بعداً به یاد آورد که «همه چیز آشفته بود. بسیار بدتر از آن چیزی بود که تصور می کردم.»

جابز 70 درصد از برنامه ریزی های اپل در قبال محصولات جدید را کنار گذاشت، کمپین «متفاوت فکر کن - Think Different» را راه اندازی کرد و چگونگی قرارگیری محصولات در کنار یکدیگر را از نو متصور شد.

جایز فرسوده از کار، در سال 1997 و طی جلسه ای داخلی با کارمندان گفت:

ما سعی داریم به اصول اولیه بازگردیم. سوال این نیست که "آیا می توانیم اپل را به شرایط قبل بازگردانیم؟" این برای بازنده هاست. به نظرم سوال این است که "آیا می توانیم اپل را دوباره عالی کنیم؟"

تمرکز روی سادگی، به نماد اپل تبدیل شد؛ نمادهای آن را هم می توان در نحوه لباس پوشیدن جابز -شلوار جین و یقه اسکی مشکی- و رابط کاربری محصولات و ظاهر نهایی آنها در فروشگاه های خرده فروشی مشاهده کرد. در سال 1998، اپل از iMac G3 رونمایی کرد؛ یک کامپیوتر دسکتاپ یکپارچه بسیار خوش رنگ و لعاب که خیلی زود به موفقیت رسید و تکبر را به روحیه اپل بازگرداند.

تجدید حیات کمپانی، با موفقیت آبیاد، موزیک پلیر پرتابلی که چگونگی تعامل مصرف کننده را با موسیقی برای همیشه تغییر داد تضمین شد. آبیاد که در سال 2001 به بازار آمد، بیشتر از 400 میلیون واحد فروخت و نشان داد که تخصص اپل، صرفاً در حوزه کامپیوتر نیست؛ آبیاد همچنین راه را برای محصولات بعدی هموار کرد.

کن کوچیندا، یکی از مهندسين نرم افزار قدیمی اپل که به زودی کتابی درباره این کمپانی به نام «انتخاب خلاق» منتشر خواهد کرد توضیح می دهد: «آبیاد یک گام بود - گامی بسیار مهم. اما آیفون پاسخ غایی برای سوالی بزرگ بود: بعد از کامپیوترهای شخصی نوبت چیست؟»

آیفون تعاملات اجتماعی با تکنولوژی را دگرگون کرد و خیلی زود به پر فروش ترین محصول تاریخ تبدیل شد؛ در واقع از زمان عرضه نخستین آیفون در سال 2007 تا به امروز، 1.4 میلیارد دستگاه فروخته شده است. هیچ محصول یا تصمیمی، به اندازه آیفون در رسیدن به ارزش 1 تریلیون دلاری اپل موثر نبوده است؛ نه حتی یک ذره.

کارمندان سابق و تحلیلگران عقیده دارند که گرچه استیو جابز به خاطر بازننگری های به وجود آورده در ابداعات و چشم انداز اپل شایسته تقدیر است، اما جایگزین او، تیموتی کوک نیز با تغییراتی که در شیوه تولید محصولات اپل به وجود آورد، نقشی حیاتی در کسب این موفقیت ایفا کرده است. کوک به عنوان مدیرعامل اپل، شیوه توزیع محصولات را با اتکای شدید بر تولیدکنندگان قراردادی چینی تغییر داد که منجر به انعطاف پذیری بیشتر، کاهش هزینه ها و فراهم آمدن زیرساخت لازم برای چنین تجارت بزرگی شد.

بخش اعظمی از افزایش ارزش سهام اپل نیز زیر نظر تیم کوک صورت گرفته است؛ هنگامی که او سکان دار اپل در آگوست سال 2011 شد، سهام کمپانی مجموعاً 346 میلیارد دلار می ارزیدند. او به شکلی پیوسته و نه چندان متکبرانه، آیفون را به تجارتی عظیم تبدیل کرده و به کمک آن، به فروش تجهیزات جانبی و سرویس های گوناگون پرداخت.

حالا که اپل به نقطه عطف 1 تریلیون دلاری رسیده و آیفون هم تولد 11 سالگی خود را جشن می گیرد، فشار برای ارائه محصولی کاملاً تازه و متفاوت بیشتر از هر زمان دیگر خواهد بود. اپل همواره دیوایس های دیگری مثل آیبید و اپل واچ هم در سبد محصولات خود داشته؛ اما تاثیر آنها به هیچ وجه با آیفون قابل قیاس نیست. این کمپانی حالا به تجارت اتومبیل های خودران و عینک های واقعیت افزوده نیز ورود کرده، اما هر دو تکنولوژی در ابتدای مسیر به سر می برند و اپل باید منتظر چالش های فنی و اجتماعی بسیار بزرگی باشد.

